

El dietari de Jordi Llavina

www.ennegreta.cat

Redacció i Seu social:
Papiol, 1 - 08720
Vilafranca del Penedès
Tel. 93 892 10 35
Fax 93 818 02 36
el3devuit@el3devuit.cat

Publicitat Alt Penedès:
Tel. 93 892 10 35
publicitat@el3devuit.cat

Publicitat Baix Penedès:
Tel. 977 66 28 93

Impressió:
Impressions
Intercomarcals, S.A.

Dipòsit Legal:
B-43447-1982

Difusió controlada per
Membre de (A)ACPC

Donem suport a:

TABAC DE REGALIA

Entre l'Espinàs i jo

Paraigua. Aquests dies hem revalidat la nostra confiança en aquest estri de disseny auster, un punt marcial, utilíssim, que és un emblema de la civilització (no sé qui ho va dir: devia ser Pla o, més probablement, algun anglès; potser Chesterton). Tot i que m'he rentat les mans, la meua pell encara conserva un lleu perfum de mandarina, de les mandarines tan dolces que em regala l'amiga Patrícia. La majoria tenen la pell molt arrapada a la fruita, cosa que obliga a pellar-les amb ganivet i no pas amb ungles i dits (la Ruscalleda, en una entrevista inclosa en el llibre *Cròniques rurals*, que acabem d'editar al Museu de la Vida Rural, es meravella del disseny tan modern de les fruites: duen l'embolcall i tot!). Un cop pelada, en comptes de desfer-la en grills, la tallo en dues meitats. Això deu ser poc menys que una barbaritat. Desplego, doncs, el paraigua. És diumenge i surto de casa per anar a fer un cafè al millor mirador vilafranquí —des d'on admiraré les noies que passen i, sobretot, la pluja que cau—: el bar Cèntric de la Rambla de Nostra Senyora. M'estimo molt aquest paraigua, que té un mecanisme de precisió que fa que no l'hagis d'acompanyar per obrir-lo, sinó que amb un clec se t'obre sol. Les barnilles són fortes, i la tela és de color negre, com correspon a qualsevol paraigua dels de tota la vida. Fa pocs dies la meua filla se'l va endur a l'escola, i l'endemà, que plovia, el paraigua no era a casa. La vaig amonestar molt seriosament, com si el que s'hagués emportat hagués estat una escriptura notarial d'un valor incalculable o una relíquia santa. Avui, el paraigua ha tornat a entomar la pluja. Me'l va regalar el sogre del poeta Ricard Garcia, a qui aprofito per tornar-li a agrair el present.

Entre els lectors i jo. Així és com es titula l'últim llibre de Josep M. Espinàs (*La Campana*).

Hi ha aquell tòpic absurd, de naturalesa novel·lesca —en el pitjor sentit del terme—, del naufrag que tira una ampolla a la mar amb un missatge dins. Ja em perdonareu, però, tot i acceptar la ridiculesa del clixé, avui he tingut la sensació de viure'l en carn pròpia.

El llibre és una col·lecció de les cartes dels lectors que l'escriptor ha anat rebent durant les últimes dècades en què ha exercit, *giorno dopo giorno*, com a columnista (a l'*Avui*, primer, i a *El Periòdic*, després). En comenta alguns fragments. El meu exemplar du una targeta de l'editora, Isabel Martí, que em pregunta si el Joan M. Llavina i Boter que apareix a la pàgina 32 és parent meu. La fiblada m'agafa a l'ascensor, pujant al meu pis.

El meu avi Joan es va morir el 15 de novembre de 1986. Jo, llavors, amb divuit anys, començava a embrutar quartilles (no: ja feia un parell d'anys que n'embrutava; però la cosa no passava d'aquí, d'embrutar). Feia, diguem-ho clar,

poesies. Feia, diguem-ho encara més clar, poesies amb un alt contingut metafòric i, sobretot, amb una obstinada inconsciència mimètica —podria semblar que *obstinada i inconsciència* són dos termes antitètics: i ca!—. Em vaig encarregar del text del recordatori, perquè s'entenia que el que escrivia, a la família, era jo. L'avi era un lector de primera hora de l'*Avui*, i, entre els articulistes habituals, el seu preferit era l'Espinàs (i en Cesc, com explico en aquell mateix text de recordança, era el seu ninotaire de referència).

Un parell de setmanes després d'haver enterrat l'avi, vaig enviar a l'escriptor i viatger una carta breu, que vaig acompanyar del recordatori. Són el recordatori i la carta les paraules dels quals ara ell recupera en el seu llibre, que dona compte de moltes altres cartes que componen històries molt sentides dels lectors. Un recordatori i una carta, val a dir-ho, que jo havia oblidat del tot. En l'endemig, se m'han mort els altres tres avis que em restaven. M'he fet gran. He perdut molts cabells. No he perdut l'esperança: he tingut dos fills i he publicat uns quants llibres.

Torno al llibre de l'Espinàs (pàgina 32, "Viatjant amb un avi"): "Amb la carta m'arriba un recordatori. Hi ha la creu, el nom, Joan M. Llavina i Boter, l'edat, 76 anys, i la data: Gelida, 15 de novembre del 1986. I allà on sol haver-hi el parenostre o alguns versos piadosos, lleigeixo una breu evocació que comença així: "Sempre et fèiem el petó al front; el teu front de pell dura, però fresca com la terra. "Ja has llegit l'Espinàs?"—deies. Les paraules avui s'entelen de dolor".

L'avi llegia el diari a mitja tarda —continua explicant l'Espinàs—, "el diari del dia abans, perquè era agafat per la tieta i llegit a casa seva, i l'endemà portat a ca l'avi. Els agradava, això: "home, el que passa al món, ja ens ho diu la tele. A nosaltres, el que ens interessa és l'Espinàs, l'acudit d'en Cesc". Un quart de segle després, jo penso el mateix: avui diumenge l'únic que m'interessa de *La Vanguardia* és el magnífic article de Valentí Puig sobre el guarda-roba estacional!

Vaig escriure el recordatori de l'avi fa vint-i-cinc anys. Per al·lusions, el vaig enviar a l'Espinàs, juntament amb una carteta, fa exactament

vint-i-cinc anys. Ha passat un quart de segle, que aviat és dit. En aquell moment, l'escriptor no va piular. Recordo que vaig tenir una certa decepció. De fet, no vaig saber mai si havia rebut la meua carta. Avui he sabut no sols que la va rebre, sinó també que la va llegir, que la va guardar i que la recorda. Tinc la mateixa sensació que deu tenir el naufrag quan recupera l'ampolla que va confiar a l'aigua vint-i-cinc anys enrere.

Les mares dels poetes. Dimecres, a *La Vanguardia*, vaig parlar d'un bell poema de J.C. Llop sobre la seva mare, morta fa un any. Cito del llibre *Molta més tardor*, de Valentí Puig: "La memòria de sa mare / acostuma a revenir-li als restaurants / i sempre a la tardor, quan la regió / dels sentiments canvia els mapes, / com canvien —més denses i sucoses— / les cartes dels restaurants".

El meu avi. Era un home culte que tocava la guitarra (concerts casolans, amb filagarses del *Romance anónimo* o del *Concierto de Aranjuez*) i que jugava molt bé a escacs. Ferroviari de professió. Tenia un hort, que apareix en el meu conte "El cosinet andalusí". Cito d'aquest text: "S'hi arribava amb una moto i hi passava moltes hores, sobretot al matí. Aquell dia vam anar-hi tots tres, amb el vespino. L'avi, al mig; les mans encara fortes al manillar. L'Andrés, davant. Jo, al darrere, de paquet, abraçat al cos de l'home (a la tornada, sentia la seva suor acre barrejada amb la colònia que s'havia posat abans de sortir de casa, tot i tenir la pell sepultada sota el seu anorac de color blau marí i un si és no és encartonat, que feia fru-fru quan l'home butxaquejava, tot buscant alguna cosa: el joc de claus, un escuraungles, la pipa)". He de dir que això de la suor és imaginació literària: el meu avi mai no va fer pudor de suor, ni d'orina, ni de vell. En canvi, sí que associo la seva persona amb la colònia fresca. Era un republicà més prudent que la meua iaia, que quan veia el Rei d'Espanya a la televisió apagava l'aparell tant sí com no. Estimava molt la nostra llengua. Enganxava en el seu diccionari (un volum esllomat de tant fer-lo servir) retalls de diari de tema lingüístic. No es perdia mai l'Albert Jané. Va ser el primer avi que se'm va morir. I el primer que em va fer estimar la cultura.

Villangómez. Del llibre *L'any en estampes*: "A les roques i damunt la terra, a la vora d'aquesta desclosa boscana, s'arropa i s'estén la molsa, amb llums d'un verd humit, intensíssim. L'abella s'emporta al rusc la dolça matèria de la seva indústria, emplena les bresques que l'home, en una mena de cop de mà nocturn, robarà, ardit, per treure'n la mel que ha d'endolcir l'eivissenca salsa de Nadal".

Anunci de l'empresa anglesa Kendall & Sons Ltd, fundada el 1870 | 3D8

Som **Caixa Penedès**, un equip de milers de professionals distribuïts en una àmplia xarxa d'oficines i amb un sol objectiu: donar-te solucions que s'adaptin a les teves necessitats. Per a nosaltres, tu ets **Caixa Penedès**.

SOM PERSONES AL SERVEI DE PERSONES.

www.caixapenedes.com

Caixa Penedès